

คำพิพากษาฎีกา

เรื่อง

ทศนพที่รักษา

และ

ค้ำจางรณ์

โทษ

พระยาปริตานฤเบศร์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีทอง

ก
๗
๑๕๑
ป ๓๑

312023 472137

TULIB

3 1379 01596976 0

คำพิพากษาฎีกา

เรื่อง

ที่ดินที่ศรัทธา

และ

ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รับวันที่...../...../.....

คำวิจารณ์

โดย

พระยาปริตานฤเบศร์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีทอง

คำนำ

ดิฉันขอแนะนำคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ได้พิพากษา
เรื่องกตันทศรราชา ซึ่งเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีสาม
ของดิฉันได้ร้อไฉนมากกว่า ๓๗ ปีแล้ว และได้เป็น
มดุกกตกทอกมาถถึงดิฉัน ซึ่งศาลฎีกาว่าไฉนดิฉัน
ใช้ไม่ได้ เพื่อเสนอเรื่องสู่ท่านได้ทราบไว้ว่า การ
ที่ได้รบคดีตามไฉนมาช้านานเช่นนั้นแล้ว ก็ยัง
ไม่เป็นการปลดจากการที่จะต้องสูญเสียที่ดินนั้นไป
ได้ ซึ่งคดีคล้ายกับคำพระที่ว่า “สิ่งใดในโลกนี้ไม่
เที่ยง” หรือที่ว่า “อนิจจังไม่เที่ยง”

เนื่องจากคำพิพากษานี้ เป็นคำพิพากษาที่ให้
ความรู้ใหม่และแปลก และมีความสำคัญเป็นพิเศษ
ดิฉันจึงรู้สึกว่ ถ้าได้ผู้ท่มีความรู้ ในวิชากฎหมาย
อธิบายประกอบหลักเกณฑ์แห่งคำพิพากษานี้ในทาง
กฎหมาย ให้ได้ความบริบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้นจะเป็น
ประโยชน์แก่บรรดาผู้ที่สนใจในวิชากฎหมาย และ

๒.

บรรดาผู้ที่ถือ โฉนดที่ดิน เป็นหลักฐาน เช่น อันมาก
ที่ดินได้ปรากฏ ความขึ้น แก่พระยาปริกานต์ เบ็ญ
และขอความกรุณาต่อท่าน ท่านก็ได้เขียนคำวิจารณ์
ประกอบให้ ซึ่งที่ดินขอแสดงความพอใจไว้ใน
ท่วย.

(เซ็นชื่อ) สงวนสุรศักดิ์มนตรี

บ้านศรีสถาน บางพลู

จังหวัดขอนแก่น

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๐

คำพิพากษาที่ ๒๑๕ พ.ศ. ๒๔๙๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๙ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐

กรรมการศาลฎีกาไต่สวนฎีกาจำเลย คดีที่

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

คดีระหว่าง

หม่อมหลวงหญิงสงวนสุรศักดิ์มนตรี โจทก์

พระยามโหตรพริ้งที่ ๑ คู่หมั้นมโหตรพริ้งที่ ๒ จำเลย

เรื่องละเมิดสิทธิ

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินตำบลแหลม
ผ่าน อำเภอศรีมหาธาตุ จังหวัดชลบุรี ตามโฉนด
ที่ ๒๙๗๘ และเป็นเจ้าของถนนจากฝั่งศรีราชาออกไป
ในชายฝั่งทะเลถึงแหลมผ่าน โดยได้รับอนุญาต
จากเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีสามโจทก์ และโจทก์
ได้ครอบครองเป็นเจ้าของตลอดมา ครั้นวันที่ ๑๔

๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ จำเลยบุกรุกเข้าทำการ
 ปลุกสร้างบ้านเรือนในที่ดินของโจทก์ โดยกว้างยาว
 ประมาณ ๘ วา บ้านเรือนที่จำเลยปลุกสร้างนั้นเกะ
 ะกักขวางข้างถนนและกั้นหน้าที่ดินของโจทก์ ทั้ง
 จำเลยได้กั้นไม้และตั้งเศษไม้ไว้เกะกะกักขวางถนน
 ด้วย โจทก์ได้ห้ามปราม แต่จำเลยไม่เชื่อฟัง
 ทำให้โจทก์เสียหายและเป็นความเดือดร้อนรำคาญ
 และฟ้องขอชดเชยค่า เมื่อบริวาร ๗—๘ ปีมานี้ จำเลย
 ได้อาศัยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีปลุกเรือนและเคหะ
 สถานส่วนประตอชอยู่^๑ ในที่ดินของโจทก์ บัดนี้จำเลย
 แสกดงคนไม่เคารพต่อสิทธิของโจทก์ ๆ ไม่พอใจให้
 จำเลยมีเรือนอาศัยอยู่^๒ ในที่ของโจทก์ จึงให้ทนาย
 ความมยอกสว่างหน้าให้จำเลยรื้อถอนเรือนนั้นไป จำเลย
 เพิกเฉยเสีย ขอให้ขับไล่จำเลยรื้อเรือนและสิ่งปลูก
 สร้างที่จำเลยบุกรุกทำลงในที่ดินของโจทก์ และเกะ
 ะกักขวางข้างถนนและกั้นหน้าที่ดินของโจทก์ และ

ให้จำเลยเสียสินไหมทดแทนความเสียหายแก่โจทก์
 ๕๐๐ บาท และขอให้ขับไล่จำเลยกับบริวารไพร่
 เรือนและสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยอาศัยปลูกอยู่ในที่ดิน
 ของโจทก์ให้หมด ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องเพิ่มเติม
 ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘
 จำเลยได้ขโมยเสาไม้สูงอีก ๓ หน่อ ๆ ละ ๕ ต้น เป็น
 แนวนานยังหน้าดินของโจทก์ ขอให้จำเลยรื้อ
 ถอนออกเสียด้วย ภายหลังโจทก์ฟ้องเพิ่มเติมอีก
 ว่านายเหล็ง ชัดทานนท์ กับจำเลยได้ร่วมกันกระทำ
 การขูดและแย่งการครอบครองที่ดินของโจทก์ซึ่ง
 ติดต่อกับฟ้องเดิม ศาลจังหวัดชลบุรีอนุญาตให้
 เรียกนายเหล็งเข้ามาเป็นจำเลย ส่วนเรื่องทฟ้อง
 ใหม่นั้นให้แยกฟ้องอีกเรื่องหนึ่ง เมื่อนายเหล็งยื่น
 คำให้การต่อสู้คดีแล้ว โจทก์ขอถอนฟ้องไม่ว่ากล่าว
 แก่นายเหล็งต่อไป ศาลอนุญาต.

พระยาและคุณหญิงมไหสวรรย์' เลยให้การต่อสู้

ผู้ว่า โจทก์ไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษอย่างใดๆ
 ในที่หรือถนนซึ่งโจทก์กล่าวในฟ้อง เพราะถนนนั้นเป็น
 สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หากโจทก์มีโฉนดก็เป็น
 โฉนดที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ทำให้
 โจทก์มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอย่างใดโดยเฉพาะ กอง
 ไม้และเศษไม้ที่โจทก์พดงนั้นเป็นการชั่วคราว และ
 ไม่กีดขวางถนน และจำเลยต่อสู้บอกว่า โจทก์ไม่มี
 อำนาจฟ้อง ส่วนข้อที่ว่าจำเลยอาศัยอยู่นั้น ความ
 จริงเต็มเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯ ชวนจำเลยมาปลูกเรือน
 ในที่สาธารณะประโยชน์ใกล้เคียงกัน โดยเจ้าพระ
 ยาสุรศักดิ์ ฯ จักการปลูกสร้างให้ด้วยทุนทรัพย์ของ
 จำเลย และให้จำเลยมีสิทธิใช้ถนนออกไปยังที่และ
 เรือนรายน จำเลยไม่ทราบว่าเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯ หรือ
 โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของที่หรือถนน แม้โจทก์มีสิทธิ
 โดยเฉพาะในที่หรือถนนตามอ้าง ก็ไม่มีสิทธิจะกีด
 ขวางมิให้จำเลยใช้ถนน ถ้าหากที่ซึ่งปลูกสร้างเป็น

ของโจทก์ ๆ ก็ต้องใช้ราคาเรือนและสิ่งปลูกสร้าง
อื่น ๆ ให้แก่จำเลยเป็นเงิน ๕,๘๐๐ บาท โจทก์ไม่
มีสิทธิจะให้จำเลยรื้อไป ส่วนเรื่องทนายฟ้องเพิ่ม
เต็มว่า จำเลยขี้กเสาะไม้บังหน้าและขวางหน้าถนน
โจทก์นั้น จำเลยคัดค้านว่าไม่จริง และโจทก์ไม่มี
กรรมสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษในถนนที่อ้าง โจทก์ไม่มี
อำนาจฟ้อง อนึ่งจำเลยรับว่าได้ปลูกเรือนในที่ราย
วิวาทตามฟ้องข้อ ๒ ของโจทก์จริง โดยถือว่าที่ตรง
นั้นเป็นทะเล โจทก์ไม่มีกรรมสิทธิ์.

ศาลจังหวัดชลบุรีสั่งให้ทำแผนที่วิวาท แล้วจะ
ประเด็นสำหรับวินิจฉัย ๒ ข้อ สำหรับข้อแรกว่า
โจทก์มีกรรมสิทธิ์ในที่รายวิวาทหรือไม่ และจำเลย
เข้าปลูกเรือนตามฟ้องข้อ ๓ โดยอาศัยเจ้าพระยา
สุรศักดิ์ฯ สามีโจทก์หรือไม่ ศาลจังหวัดชลบุรี
เห็นว่า ตามหลักฐานพยานของโจทก์ไม่มีอะไร
แสดงว่า เขตที่ดินของโจทก์อยู่ตรงที่วิวาท ศาล

ได้ไปตรวจวัดวาทประกอบยกยทศุความรัยกันเห็นว่า ท
 วาทไม่มีสภาพเป็นทคนธรรมกา แต่เป็นชายหาก
 ทลวคทำยกลงไปจากฝั่งศรัราชาน้ำทะเลท่วมพันพัน
 วาทถึง ๑๘๐ เซนติเมตร ท่วมทุก ๆ วัน ๆ ละ
 หลายชั่วโมง เมื่อน้ำลงทนนพันน้ำทะเลขึ้นมาอย่าง
 สภาพชายหาก ศาลจังหวัดชลบุรีจึงถือว่า เป็น
 สาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔

(๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโจทก์
 นำสืบไม่ได้ว่า โฉนดของโจทก์มีเขตต์คลุมทยทวาท
 เพียงโฉนด โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องว่าจำเลยบุกรุก
 และอาศัยปลุกเรือนอยู่ในทวาท

ส่วนประเด็นข้อ ๒ ว่า โจทก์มีกรรมสิทธิในถนน
 รายวาท และจำเลยได้ละเมิดสิทธิในการทโจทก์
 จะใช้ถนนตามโจทก์ฟ้องหรือไม่ ศาลจังหวัดชล
 บุรีฟังว่า ถนนรายวาทเป็นถนนที่สามมีโจทก์ได้ใช้
 อำนาจครอบครองมาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยรัฐบาล

มิได้ชักขวาง แม้โจทก์จะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ชาย
 ทาด โจทก์ก็มีสิทธิ์ในถนนของสามโจทก์ แต่ศาล
 เห็นว่า ตามแผนที่วางไว้ เรือนที่จำเลยปลูกและเสา
 หมูซึ่งต่อมาไม่มีอยู่แล้วนั้น มิได้ชักขวางเกาะ
 หรือยังหน้าถนนจนเห็นเสื่อมประโยชน์ในการที่โจทก์
 จะใช้ถนนนั้นอย่างใด โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย
 ส่วนกองไม้และเศษไม้ ที่กองเกาะถนนของโจทก์นั้น
 โจทก์มีอำนาจห้ามจำเลยไม่ให้กระทำก็ได้ แต่ปรากฏ
 ว่าของนั้นไม่มีอยู่แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัย ส่วนที่
 จำเลยว่าจำเลยมีสิทธิ์จะใช้ถนนเกินไปเรือนจำเลย
 ใดนั้น โจทก์มิได้ขอห้าม จึงไม่มีประเด็นต้อง
 วินิจฉัย จึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ค่าธรรมเนียมทั้ง ๒
 ฝ่ายเช่นเคยไป,

โจทก์อุทธรณ์.

ศาลอุทธรณ์พิจารณาสั่งสำนวนแล้ว เห็นว่า
 จำเลยไม่ได้เถียงว่า โฉนดที่ ๒๕๗๘ ของโจทก์เป็น

โฉนดสำหรับที่รายชน และทนายจำเลยรับรองว่า
 แผนทิวาตฤกข์ของ ทงมพระยานบุคคณสยประกอบ
 พงศ์ไควว่าทรายวิวาทอยู่ในเขตต์ของโจทก์ ส่วน
 ข้อทว่าจำเลยเข้าปลุกเรือนตามฟ้องข้อ ๓ โดยอาศัย
 เจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯ หรือไม่นั้น จำเลยรับว่าเจ้าพระ
 ยาสุรศักดิ์ ฯ ปลุกเรือนให้จำเลยแล้วคิกเขาเงินแก่
 จำเลย ย่อมพึงไควว่าจำเลยอาศัยโจทก์จึงมีสิทธิฟ้อง
 ขยับไล่ไคว อนึ่งแมทวิวาทจะเป็นที่ชายหากริมนทะเล
 แต่เจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯ ก็ไควรับผิดชอบโฉนดกรรมสิทธิ
 มาตั้งแต่ ร.ศ. ๑๒๗ ซึ่งเวลานั้นสภาพของที่ดินเป็น
 อย่างไรไม่ปรากฏ ฉะนั้นจึงเห็นว่าทรายไควที่โจทก์
 ยิงถึงโฉนดเป็นเจ้าของอยู่ โจทก์ก็มีสิทธิฟ้องผู้
 ละเมิดบุกรุกไคว ส่วนถนนตามแผนทิวาตฤกข์นอกเขตต์
 เส้นสี่เหลี่ยมของนั้น โจทก์ไม่มีโฉนดเป็นหลักฐานแสดง
 กรรมสิทธิ โจทก์จะอ้างว่าเป็นเจ้าของและฟ้องว่า
 จำเลยชักปลุกสร้างบังหน้าถนนไม่ได้ จึงพิพากษา

กลั้วคำพิพากษาคาลจังหวัดชลบุรี ว่าเขตต์ภายใน
 เส้นสี่เหลี่ยมตามแผนที่วางทเป็นของโจทก์ ให้จำเลย
 รอดอนสิ่งปลูกสร้างออกไปให้พื้นที่ของโจทก์ ทาง
 พิจารณาไม่ได้ความว่า โจทก์ได้รับความเสียหาย
 อย่างไร ให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย ๑๐ บาท และ
 โจทก์ชนะคดีเป็นส่วนมาก ให้จำเลยใช้ค่าฤชา
 ธรรมเนียมแทนโจทก์คดีค่าทนาย ๒ ศาล ๓๐๐ บาท.

จำเลยฎีกา คัดค้าน ในข้อยุทธาข้อ กฎหมายและ
 ข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงกรรมของโจทก์ จำเลย
 ประชุมตรวจปรึกษานำนวนเรื่องนั้นตลอดแล้ว ฎีกา
 ของ จำเลยเป็นข้อยุทธา ข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง
 ในส่วนข้อเท็จจริงทั้ง ๒ ฝ่ายบริกกันนั้น ได้ความว่า
 ทคนซึ่งมีเรือนจำเลยปลูกอยู่นั้น อยู่ในโฉนดซึ่ง
 ทั้งสองฝ่ายได้ขอมริกกัน และทนนเป็น ทลาค
 หากทราชนำทะเลขึ้นถึงทุกวัน เมื่อได้ความกั้น

แม้จะไม่มียกกฎหมายระเบียบโตของสยามวิเคราะห์ศัพท์
 เรื่องที่ชายตกลง ของทะเลไว้ก็ตาม แต่ศาลฎีกา
 เห็นว่า หากวิเคราะห์ศัพท์ตามหลักกฎหมายทั่วไป
 ก็คงถือว่าทศนที่จำเลยปลุกเรือนอยู่นั้นเป็นชายตกลง
 ของทะเล คือว่า เป็นพนักทศนที่คอยในทะเลโดยตรง
 ซึ่งนำทะเลขึ้นในระกบสูงที่สุดถึงใต้ในขหนึ่ง ๆ.

เมื่อถือว่าทศนที่จำเลยเป็นชายตกลงของทะเลแล้ว
 ปัญหาว่าทศนที่ตกลงของ ทะเลเป็นสาธารณะสมบัติ
 ของแผ่นดินหรือไม่ใช่ ในสมัยเก่าก่อนใช้ประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๔ ไม่มีบทกฎหมาย
 ว่าไว้โดยตรง แต่เป็นธรรมเนียมประเพณีตลอด
 มาจนแล้วว่า ทศนที่ตกลงเป็นสาธารณะสมบัติ
 ของแผ่นดิน และในเวลาที่ใช้ประมวลกฎหมาย
 แพ่งและพาณิชย์บรรพ ๔ แล้ว เกิดมีมาตรา ๑๓๐๔
 บัญญัติถึงเรื่องสาธารณะสมบัติ ของแผ่นดินไว้ชัด
 แต่ที่มาของมาตรา ๑๓๐๔ นี้ก็ขึ้น ธรรมเนียม

ประเพณีเดิมที่กล่าวมาแล้วนั้นเอง ๔ ๕ ๕
คดีเรื่องนี้

โจทก์ถือว่าสิทธิของตนมีอยู่ก่อนใช้ประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์บรรพ ๔ จึงจะนำเอาบทมาตรา
แห่งบรรพ ๔ มาใช้บังคับไม่ได้ ศาลฎีกาเห็นว่าใน
ขณะออกโฉนดที่ดินนั้น แม้จะก่อนใช้ประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๔ ก็จริง แต่มี
ธรรมเนียมประเพณีที่กล่าวข้างต้นอยู่แล้วว่า ที่ชาย
ตลิ่งของทะเล เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ฉะนั้นต้องถือว่า ที่ราชวาทนเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน.

การที่จำเลยฎีกาว่าโฉนดของโจทก์เจ้าพนักงาน
ออกให้โดยมีลักษณะแปลกๆ คือไม่มีการแสดง
ปักเขตต์ตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินและไม่มี
แสดงถึงที่ติดต่อกันให้ชัดเจน ศาลฎีกาสังเกต
เห็นเหมือนกัน แต่ไม่ใช่เป็นข้อสำคัญที่จะต้อง
วินิจฉัยถึง ปัญหาจะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ที่ดิน

สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนโดยวิธีออกโฉนดได้หรือไม่.

ฝ่ายโจทก์แถลงการณ์ว่า ในสมัยออกโฉนดขณะนั้น พระเจ้าแผ่นดินทรงสมบูรณาญาสิทธิราชฯ จะออกโฉนดให้เอกชนได้ แม้จะเป็นที่สาธารณสมบัติก็ตาม ผู้รับโฉนดได้กรรมสิทธิ์ทั้งสิ้น แต่ศาลฎีกาเห็นว่า การออกโฉนดในคดีเรื่องนี้ ไม่ใช่ใช้พระเจ้าแผ่นดินทรงมีพระราชหัตถ์ เลขาออกให้เป็นพิเศษอย่างใดเลย แต่การออกโฉนดโดยเจ้าพนักงานออกโฉนดซึ่งกระทำให้ตามหน้าที่ที่กฎหมายอนุญาตไว้อย่างบุคคลทั่วไป และเจ้าพนักงานนั้นจะออกโฉนดชนที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินให้เอกชนไม่ได้ ฉะนั้นจะเรียกว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงออกโฉนดให้ทั้งโจทก์กล่าวหาได้ไม่.

เรื่องสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ศาลฎีกาได้เคยพิพากษามาในเรื่องทางเดินแล้ว ว่า ทางเดิน

สาธารณะที่มีอยู่ก่อนออกโฉนดนั้น เมื่อออกโฉนด
 ให้แก่เอกชน โฉนดนั้นรวมทางเดินสาธารณะ
 เข้าไว้ด้วย ก็ไม่ทำให้ผู้รับโฉนดมีเอกสิทธิ์ใน
 ทางเดินสาธารณะนั้น ทางเดินนั้นยังเป็นสาธารณะ
 สมบัติของแผ่นดินอยู่ตามเดิม เพราะเอกชนไม่
 ครอบกรรมสิทธิ์เหนือที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
 ได้ ส่วนฎีกาที่ ๘๗๘/๒๔๗๑ ที่ศาลอุทธรณ์
 อ้างมาในคำพิพากษานั้น ศาลฎีกาเห็นว่าไม่ตรง
 กับคดีเรื่องนี้ จะนำมาใช้เปรียบเทียบไม่ได้ เพราะเรื่อง
 นั้นจำเลยได้รับโฉนด ซึ่งรวมเอาทางเดินสาธารณะ
 เข้าไว้ด้วย แต่เจ้าพนักงานทะเบียนที่ดินได้อนุญาต
 และเห็นชอบให้จำเลยทำทางเดินสาธารณะขึ้นใหม่
 แทนทางเดินเก่าที่ผ่านที่ดินของจำเลย และทาง
 เดินสาธารณะสายใหม่นี้ผู้เป็นเจ้าของที่ดินติดต่อกัน
 และเจ้าของเดิมของที่โจทก์ก็ยินยอมกันด้วย.

อีกประการหนึ่ง หากโจทก์จะเถียงไปในทาง

ที่ว่าโจทก์ฟ้องโดยอ้างอำนาจครอบครองที่ราชวิเวาท
 นั้นมากที่สุดไม่ได้ เพราะตามฟ้องข้อ ๑ ของโจทก์
 ที่ว่า "โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินตำบลแหลมฟาน ฯลฯ
 และโจทก์ได้ครอบครองใช้อำนาจเป็นเจ้าของตลอด
 มา" นี้ต้องเข้าใจว่าความมุ่งหมายข้อใหญ่ใจความ
 ซึ่งโจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินโดยโจทก์มีกรรมสิทธิ์
 ในที่ดิน ไม่ใช่อ้างในฟ้องว่าเป็นเจ้าของโดยอาศัย
 การครอบครอง ศาลฎีกามีหน้าที่วินิจฉัยตามฟ้อง
 คือเรื่องกรรมสิทธิ์อย่างเกี่ยว ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย
 ถึงเรื่องครอบครองอีกด้วย.

อนึ่งตามฟ้องข้อ ๓ ของโจทก์ว่า จำเลยได้อาศัย
 เจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯลฯ ปลุกเร้าและเคหะสถาน
 ส่วนประกอบอยู่ในที่ดินราชวิเวาทนั้น เมื่อได้
 ตรวจสำนวนตลอดแล้ว เห็นว่าข้อฟ้องของโจทก์
 ไม่สมกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวน เพราะ
 ปรากฏจากสำนวนว่าเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ฯลฯ ได้ชวน

พระยามโหศวรรย์มาอยู่ในที่นั้น แต่ททเจ้าพระยา
 สุรศักดิ์ ฯลฯ ขวนให้เข้ามาอยู่นั้น สภาพปรากฏ
 เป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเจ้าพระยา
 สุรศักดิ์ ฯลฯ ก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่นั้นอยู่แล้ว จะ
 เรียกว่าพระยามโหศวรรย์ อาศัยเจ้าพระยา สุรศักดิ์
 ฯลฯ ได้อย่างไร ฉะนั้นฟ้องขอช้อนของโจทก์จึงฟัง
 ไม่ขึ้นอีก.

อาศัยเหตุที่กล่าวแล้วข้างต้น ศาลฎีกาเห็นว่า
 ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน จะยกให้เป็น
 กรรมสิทธิ์ของเอกชนโดยวิธีออกโฉนดไม่ได้ ฉะนั้น
 เมื่อที่รายวิวาทนั้น เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
 อยู่แม้โจทก์ได้รัโฉนดแล้วก็ไม่ทำให้โจทก์มีกรรม
 สิทธิขึ้นได้ ที่ดินตรงที่จำเลยปลูกเรือนอยู่ยังเห็น
 สาธารณะสมบัติของแผ่นดินอยู่ตามเดิม เมื่อโจทก์
 ไม่มีกรรมสิทธิ์ขึ้นที่รายวิวาทแล้ว โจทก์จะอาศัย
 กรรมสิทธิ์เพื่อมาขับไล่จำเลยไม่ได้ และไม่มีสิทธิ

จะขอร้องให้ศาลพิพากษาตามคำขอท้ายฟ้องของ
โจทก์ได้ ฎีกาจำเลยฟังชั้น จึงพร้อมกันพิพากษา
กลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ชั่งคดีคดีนี้ตาม
คำพิพากษาศาลจังหวัดชลบุรีให้ยกฟ้องโจทก์ ให้
โจทก์เสียค่าธรรมเนียม ๓ ศาลแทนจำเลย และ
ใช้ค่าทนายความให้จำเลยรวม ๓ ศาล เป็นเงิน
๓๐๐ บาทถ้วน.

ท. แอสตึปลาตย์.

นลราชสุวัจน์.

อิศรภักดีธรรมวิเทศ.

ตั้งแต่สมัยในกรมหลวงราชบุรีทรวงศ์ทรงตำแหน่ง
เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม และกรมการศาลฎีกา
มา ได้ทรงกระทำให้เกิดขึ้นผลถึงทุกวันนี้ว่า
คำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นบรรทัดฐาน ซึ่งศาลทั้ง
หลายย่อมจะถือเอาเป็นแบบอย่าง และข้าพเจ้า

เคยได้ทราบในเวลาที่เขาได้เขียนล่ำนของพระยา
 มหิธร (คอกเตอร์ มาเซา ชาวญู๋น คอกเตอร์
 กฤษหมายแห่งแห่งมหาวิทยาลัย เยลยูนิเวอร์ซิตี ใน
 สหประชาอเมริกา) กรมการศาลฎีกา ในศาลฎีกา
 ในระหว่างปี ร.ศ. ๑๒๐ ถึง ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๔
 ถึง ๒๔๔๘) ซึ่งในเวลานั้นกรมการศาลฎีกามีใน
 กรมหลวงราชบุรีฯ กรมหลวงพิชิตฯ กรมขุนศิริวิชัยฯ
 พระยาประชาภิจักรจักร มีสเตอร์ เย. สตีวคแซส
 พระยามหิธร ที่ได้ทรงทำการและทำการโดยมากใน
 ศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาได้ถือเอาเป็นดำนสำคัญอย่าง
 หนึ่ง ที่ศาลทั้งหลายจะคอยคูกอยฟังคอบเอาแบบศาล
 ฎีกาเป็นบรรทัดฐาน ทั้งในกรมหลวงราชบุรีฯยังได้
 ทรงทำฟุคโน้ตในคำพิพากษายางเวอง ขยายความ
 วินิจฉัยของศาลฎีกาให้มีความรู้ว่ คำพิพากษาศาล
 ฎีกาได้ตัดสินความโดยหลักอะไร เอามาจากไหน.

คำพิพากษาฎีกาที่ข้าพเจ้าได้นำเอามาไวข้างบนนี้
 ได้วินิจฉัยฎีกาหมายข้อใหญ่เรื่องโฉนดที่ดิน ซึ่งเวลา
 นี้ประชาชนได้มีถกกันอยู่นี้ได้คงจะไม่น้อยกว่าหนึ่ง
 ล้านฉบับแล้ว จึงนับได้ว่าคำพิพากษาคำสำคัญ
 ยิงทะลุวงกบเรื่องโฉนดที่ดิน จึงควรวิจารณ์คำ
 พิพากษาฎีกาฉบับนี้ว่า ให้ความรู้ข้อฎีกาหมาย
 เรื่องโฉนดที่ดินอย่างไรบ้าง.

โจทก์ฟ้องเรื่องนี้ ก็โดยอาศัยโฉนดที่ดิน คือ
 โฉนดแผนที่ที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติออก
 โฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ เป็นหลัก และศาลฎีกา
 พิพากษาคดีเรื่องนี้ก็โดยวินิจฉัยโฉนดของโจทก์นั้น
 เป็นหลัก.

ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ที่ในโฉนดของโจทก์
 เป็นที่ลาภหาคทราชนาทะเลจนถึงทุกวัน ข้อนี้โจทก์
 จำเลยรับกัน และฝ่ายจำเลยต่อสู้ว่าที่ตรงนั้นเป็น
 ทะเล จึงมีอนุหาว่าที่ตรงนั้นเป็นทะเลทั้งจำเลยต่อสู้

สู้หรือไม่ ศาลฎีการับแล้วว่าไม่มีกฎหมายสยาม
 วิเคราะห์ศัพท์พทเรื่องทชายคลังของทะเล ข้าพเจ้าทราบ
 ว่าในการว่าความโทษก็รู้ถึงความขึ้น โทษก็จริง
 ใ้ค่านายนาวาโท หลวงสำรววิดิสมุทร เจ้ากรม
 กรมอุทกศาสตร์กของทพเรือ มาเบิกความอธิบายว่า
 เขตต์ทะเลอยู่ที่ตรงไหน.

ในการทจะรู้ว่า เขตต์ทะเลอยู่ที่ตรงไหน คงไม่
 มีใครรู้ก็ไปกว่าททหารเรือ ซึ่งจะนับว่าเป็นเจ้าของ
 ทะเลเข้าของสมุทรก็ได้ และในการจะดูเขตต์ทะเล
 บนกระดาน ก็ไม่มีแผนที่ไหนที่จะไปกว่าแผนที่
 ของททหารเรือ แผนที่ของกรมทคนไม่มีบอกเขตต์
 ทะเล เขตต์นาจนนาลง หรือจะว่าอีกอย่างหนึ่ง
 ก็คือว่า แผนที่ของกรมทคนเป็นแผนที่ฝ่ายบกอย่าง
 ใ้เกี่ยวเท่านั้น.

หลวงสำรววิดิสมุทรใ้เบิกความว่า "ททเรียก
 ว่าทะเลตามความเข้าใจของพระยาน เป็นททน้ำเค็ม

อยู่เสมอ เขตต์ทะเลเข้าพเจ้ายังไม่ได้พบขทขัญญุต
 ว่าควยเขตต์ทะเล และให้นัยจากไหนเป็นเขตต์ ใน
 ทางราชการทหารเรือ ได้ถือเอาเขตต์น้ำทะเลลง
 ถึงที่สุด ททหน้าชนทวมลงเรียกว่าทหน้าทะเลทวม
 ไม่เรียกว่าทะเล เทาทเข้าพเจ้าได้ศึกษาวิชาเขตต์
 ทะเลมาแล้วในประเทศอื่น นัยเขตต์ทะเลต่างกัน
 คือบางประเทศนัยเขตต์ทะเลทหน้าทะเลลงถึงที่สุดเป็น
 เขตต์ บางประเทศนัยเขตต์เวลาน้ำทะเลขึ้นถึงที่สุด
 และลงถึงที่สุด และนัยเอากงของนาชนและลง”

แต่ศาลฎีกาไม่วินิจฉัย คำของหลวงสำรวรวิถ
 สมุทร และไม่วินิจฉัยตามข้อต่อสู้ของจำเลยที่ว่า
 เป็นทะเล แต่ศาลฎีกากลับวินิจฉัยว่า เป็นทชาย
 ตลิ่งของทะเล ซึ่งไม่มีใครยกชนกล่าวว่าเป็นทชาย
 ตลิ่ง ฝ่ายจำเลยต่อสู้ตรงๆว่าเป็นทะเลที่เคียว และ
 ศาลฎีกาเห็นว่า “หากวิเคราะห์ศัพท์ตามหลัก
 กฎหมายทั่วไป ต้องถือว่าทคนทจำเลยปลุกเรือชน

ชยนั้นเป็นชายคดงของทะเล” และขยายความต่อไป
 ว่า ชายคดงของทะเล คือพนักหินที่คดอยู่ในทะเล
 โดยตรง ซึ่งน้ำทะเลขึ้นในระดัสูงที่สุดถึงไต้ใน
 บ้างหนึ่ง ๆ คาลฎีกาไม่ได้แสดงว่าหลักกฎหมายทั่วไป
 ที่คาลฎีกากล่าวนั้นมาจากไหน กฎหมายระหว่าง
 ประเทศหรือกฎหมายอะไร เท่าที่ข้าพเจ้าเคยรู้มา
 จากเล็กเซอร์ของในกรมหลวงราชบุรีวาทฎีกา
 ระหว่างประเทศ และพระราชนิพนธ์เรื่องกฎหมาย
 นานาประเทศของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าว่า
 ประเทศทั้งหลายได้เคยแก่งแย่งอำนาจในทะเลชงกัน
 และกัน และในที่สุดได้ตกลงกันเป็นกฎหมายทะเล
 ระหว่างประเทศว่า เขตคดของบ้านเมืองคานริมทะเล
 ที่ลงไปในทะเลนั้น คือ ห่างฝั่งออกไป ๓ ไมล์
 ประมาณ ๑๒๐ เส้นเศษ (ไมล์ทะเลยาวกว่าไมล์
 บก) เมื่อเป็นคังนั้น จึงมีข้อที่คดของวันฉนัยต่อไปว่า
 ที่ระวัด ๓ ไมล์นั้น วัดจากไหนออกไป และคดตรง

ไหนเรียกว่าฝั่ง ตามคำหลวงสารวิถีสุมุทธตาม
 ที่ไต่กล่าวแล้ว ก็แปลความไต่ว่าหน้าทะเลลงแห่ง
 ที่สุดในเวลานั้นเป็นเขตต์ฝั่ง เพราะที่หน้า
 ชน ๆ ลง ๆ ไม่ใช่ทะเล หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่ง
 ก็คือ เขตต์ทะเลที่ฝั่งนั้นต้องนับจากที่หน้าทะเลลง
 ถึงที่สุด เห็นอชนมาไม่เรียกว่าทะเล ซึ่งชกก็ยก
 ขยายความของคำสัญญา เพราะคำสัญญาขยาย
 ความว่าทะเลนั้นถือเอาหน้าชนในระกยถึงที่สุดได้ใน
 ยหนึ่ง ๆ.

ความข้อนี้ ถ้ากล่าวถึงรัฐประกาศนโยบายของ
 ประเทศ ที่นานาประเทศต่างแก่งแย่งต้องการอาณา
 เขตต์ทะเลของประเทศให้กว้างขวางออกไป ก็จะมี
 เห็นไต่ว่า ของเราก็คงการหกดัวเข้า แทนที่จะต้อง
 การยึดขยายตัวออกเช่นนานาประเทศ ผลที่จะตก
 อยู่แก่เรา เพราะภูคาบรรทัดฐานและขยับขึ้นอาจเกิดชน
 วันหนึ่งไต่ ถ้าถึงคราวต้องเจรจาความเมืองกัน

เรื่องอาณาเขตต์ของประเทศในทางทะเล ที่ศาลฎีกา
 กล่าวต่อไปถึงสาธารณะสมบัติ โดยอ้างว่ามีกรรม
 นิยมประเพณี ถ้าจะว่าโดยกรรมนิยมประเพณีแล้ว
 ที่ตั้งหลายภายในประเทศสยามนี้ แต่เดิมมาหาใช่
 เป็นของสาธารณะสมบัติไม่ หากเป็นของพระเจ้า
 แผ่นดินแต่ผู้เดียว เพราะทรงอำนาจสิทธิขาด ยิ่ง
 กว่านั้นยังมีกฎหมายตราไว้ยิ่งกว่าประเพณีเสียด้วย
 ชำว่า ที่ดินภายในพระราชอาณาจักรสยามเป็นของ
 พระเจ้าแผ่นดิน หากทรงอนุญาตให้ราษฎรอาศัย ตาม
 กฎหมายเขตกเสรีเขตที่ ๕๒ มีความว่า "สุกมัตตุ
 ๑๙๐๓ ๑๓๑ ๑๓๑ จึงเจ้าขุนหลวงสพพานคร
 ขาลยังคมทูลพระกรุณา คุ้มผู้ซึ่งที่แก่นรวเรือในไว้
 สอนพิพาทว่าที่เดิมแก่กัน และผู้หนึ่งว่าทนนเช่น
 มฤคก จะเอาทนน จึงพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชโองการ
 มारพระบัณฑูรสุรสิงหนาทกำรัสตราแก่เจ้าขุนหลวง
 สพพาน และมุขมนตรีทั้งหลายว่า ที่ในแคว้นแคว้น

กรุงเทพพระมหานครศรีอยุธยา มหาคิลกภพนพรตน์
ราชธานีบรมมัยเบณฑแห่งพระเจ้าอยู่หัว หากให้
ราษฎรทั้งหลายผู้เป็นข้าแผ่นดินอยู่ จะได้เป็นท
ราษฎรหามีได้ ๆ ล ๆ ล ๆ”

บทที่ ๕๒ “มาครา ๑ ถ้าคนอกเมืองหลวง อัน
เป็นแคว้นแคว้นกรุงศรีอยุธยาใช้ที่ราษฎร อย่าให้ช้อ
ขายแก่กัน อย่าละไว้ให้เข็นทำเลเปล้า และให้
นายบ้านนายอำเภอร้อยแขวง และนายชากรจักคน
เข้าอยู่ในที่นั้น ๆ ล ๆ” กฎหมายเข็ดเสร์ทั้งสองบทนี้
ได้ใช้ตลอดมาโดยไม่ปรากฏว่า มีบทกฎหมายใดที่ข
หรือยกเลิก จนกระทั่งสยามได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง
เป็นภายใต้ระบอบรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น ถ้าศาลฎีกา
จะกล่าวถึงธรรมเนียมประเพณีแล้ว ก็คนรายพิพาท
นักต้องเป็นของพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อทรงยกให้แก่
บุคคลใด บุคคลผู้นั้นก็ย่อมได้กรรมสิทธิ์ แม้ที่สุด
จะพึงว่าที่ทะเลเป็นทสาธารณะสมบัติจริง แต่

การออกโฉนดในคดีเรื่องนี้ ไม่ใช่พระเจ้าแผ่นดิน
ทรงมีพระราชหัตถ์เลขาออกให้ เป็นพิเศษอย่างใด
เลย แต่เป็นการออกโฉนดโดยเจ้าพนักงานออก
โฉนดซึ่งกระทำให้ ตามหน้าที่ตามกฎหมายอนุญาตไว้
อย่างบุคคลทั่วไป และเจ้าพนักงานนี้จะออกโฉนด
ยนต์สาธารณะสมบัติของแผ่นดินให้เอกชนไม่ได้
ฉะนั้นจะเรียกว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงออกโฉนดให้ถึง
โจทก์กล่าวหาได้ไม่."

ความข้อนี้ ศาลฎีกาให้ความรู้ใหม่ว่า โฉนด
ที่ออกนั้น มีเป็น ๒ อย่าง คือ พระเจ้าแผ่นดินทรง
มีพระราชหัตถ์เลขาออกให้อย่างหนึ่ง เจ้าพนักงาน
ออกให้อย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าขอคัดโฉนดที่ร้องนั้นมา
วางไว้ให้ดูว่ามีเป็นแบบอย่างไร ดังต่อไปนี้.

"ได้ ทำโดย พระบรมราชา อนุญาตในพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าพระเจ้าแผ่นดินสยาม ให้
ไว้เป็นสำคัญแก่เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม) คน

ในบังคับสยามเป็นบุตรอยู่ที่บ้านบางพลู ในหมู่บ้านที่ ตำบลบางพลู ในเขตต์อำเภอบางกอกน้อย แขวงเมืองกรุงเทพฯ ว่า ไ้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม) ถอนที่ดินแปลงหนึ่ง ซึ่งอยู่ที่บ้านศรีราชา ตำบลศรีราชา ในเขตต์อำเภอบางพระ แขวงเมืองชลบุรี เจ้าพนักงานได้ลงเส้นกระแสน้ำยानซ์ฉลุศรัถนคองกันแล้ว ฯลฯ”

ตั้งแต่ข้าพเจ้าเวียนกฎหมายและมีอาชีพในทางกฎหมายตลอดมาไม่ขาดสาย มาจนถึงเวลานั้นนี้ ได้ ๓๕ ปี กระต่ายที่เรียกว่า “โฉนค” ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นมีรูปร่างหน้าตา เช่นอย่างอื่นนอกไปกว่าอย่างโฉนคของโจทก์นี้.

ข้าพเจ้าเคยได้ทราบเหมือนกันว่า มีที่ดินบางรายที่พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงมีพระราชหัตถ์เลขาบอกให้ผู้ใดรับเป็นพิเคษ แล้วผู้ใดรับพระราชหัตถ์

เลขา^๕นั้นนำพระราชหัตถ์^๕เลขา^๕ไปหาเจ้าพนักงาน^๕ทัก^๕กัน
 ขอให้^๕ออก^๕โฉนด^๕ให้^๕ ทัก^๕กัน^๕เช่น^๕นั้น เป็น^๕ทัก^๕กัน^๕ส่วน
 พระองค์^๕บ้าง เป็น^๕ทัก^๕กัน^๕ที่^๕เป็น^๕สม^๕บัต^๕ของ^๕กระทรวง
 ต่าง^๕ๆ บ้าง ซึ่ง^๕เป็น^๕ทัก^๕กัน^๕ที่ยัง^๕ไม่มี^๕โฉนด^๕เลย^๕ก็มี
 และ^๕ทัก^๕โฉนด^๕แล้ว^๕ก็มี ถ้า^๕เป็น^๕ทัก^๕กัน^๕ที่ยัง^๕ไม่มี^๕โฉนด
 เจ้าพนักงาน^๕ก็^๕ออก^๕โฉนด^๕ให้^๕ผู้^๕ไต่^๕รับ และ^๕เก็บ
 พระราช^๕หัตถ์^๕เลขา^๕ไว้ ถ้า^๕เป็น^๕ทัก^๕กัน^๕ที่^๕มี^๕โฉนด^๕แล้ว
 เจ้าพนักงาน^๕ก็^๕แก้^๕ทะ^๕เบียน^๕หลัง^๕โฉนด^๕ และ^๕ก็^๕เก็บ^๕พระ
 ราช^๕หัตถ์^๕เลขา^๕ที่^๕พระราช^๕ทาน^๕ให้^๕มานั้น^๕ไว้ และ
 ข้า^๕พเจ้า^๕ก็^๕ไต่^๕เคย^๕เห็น^๕อีก^๕ว่า โฉนด^๕บาง^๕ละ^๕บับ^๕ซึ่ง^๕มี
 รูป^๕ร่าง^๕และ^๕แบบ^๕เช่น^๕เคย^๕กับ^๕โฉนด^๕ของ^๕ใ^๕ท^๕อื่น^๕ ได้
 ออก^๕ให้^๕ ลง^๕พระ^๕นาม^๕มา^๕ที่^๕โดย^๕ของ^๕ พระ^๕เจ้า^๕แผ่นดิน^๕เป็น
 เจ้า^๕ของ^๕กรรม^๕สิทธิ์^๕เอง^๕ก็มี.

ข้อนั้น^๕หาก^๕คือ^๕ไป^๕จึง^๕มี^๕ว่า เจ้า^๕พนักงาน^๕ผู้^๕ออก^๕โฉนด
 ไม่ได้^๕ออก^๕โฉนด^๕ให้^๕ด้วย^๕อำนาจ^๕ของ^๕ตนเอง เพราะ
 เจ้า^๕พนักงาน^๕มี^๕อำนาจ^๕ใน^๕ตัว^๕เอง^๕ไม่ได้ แต่^๕ออก^๕ให้

ห้องสมุด

๒๘

คณะบดีกรมเสนาบดี

ด้วยอำนาจตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน และ
 พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินตั้งไว้ โดยปกติของ
 พระเจ้าแผ่นดิน ฉะนั้นเจ้าพนักงานผู้ออกโฉนด
 จึงเป็นผู้แทนของพระเจ้าแผ่นดินโดยหน้าที่ ตาม
 ประมวลแพ่งมาตรา ๘๒๐ ที่ว่าการต้องรับรองกิจการ
 ทั้งหลายอันตัวแทนได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่ง
 ฐานตัวแทน และเมื่อระลึกลงโฉนดที่เจ้าพนักงาน
 ได้ขอให้ ลงพระนามาภิไธยพระเจ้าแผ่นดิน เป็น
 เจ้าของกรรมสิทธิ์เอง และถ้าหากจะพึงอย่าง
 ศาลฎีกาว่า การออกโฉนดโดยเจ้าพนักงานออก
 โฉนด ซึ่ง กระทำให้ ตามหน้าที่ที่ กฎหมายอนุญาต
 และถ้าที่ดินที่เจ้าพนักงานได้ออกโฉนดลงพระนามา
 ภิไธยพระเจ้าแผ่นดินนั้น เป็นที่ดินอันมีลักษณะ
 เช่นที่รายพิพาทนี้ พระเจ้าแผ่นดินก็ไม่มีกรรมสิทธิ์
 ในที่ดินนั้นเหมือนดังไรก็ตามหรือ ข้าพเจ้าไม่เห็น
 ด้วยที่จะชี้แจงไว้ว่า เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดไป

เอง ซึ่งไม่ผูกพันพระเจ้าแผ่นดินผู้ใดตรงแต่ตั้ง
เจ้าพนักงานนั้นให้ออกให้.

ทศยารัตนวงศ์ของโจทก์นี้ ในเขตจังหวัด
ชลบุรีมมากมายที่ราษฎร มีไลนค อย่างไลนค ของ
โจทก์นี้ และ เมื่อ คัดข้อไปอีกชั้นหนึ่งว่าตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงใช้
อำนาจตุลาการ ทางศาลฎีกา จึงเป็นผู้ แทนของพระ
มหากษัตริย์ และเมื่อ เรียกว่าพระมหากษัตริย์

หรือ พระเจ้าแผ่นดินในทางกฎหมายไม่ได้ หมายถึง
ตัวบุคคลว่าใคร เป็น พระมหากษัตริย์ หรือ พระเจ้า
แผ่นดิน เพราะถ้ามองว่ามีพระมหากษัตริย์อยู่เสมอ

ตลอดเวลา อย่างที่มัสก้าของอังกฤษ ซึ่งแปลเป็น
ความว่า “พระมหากษัตริย์ไม่รู้จักสิ้นพระชนม์”

ไม่ว่าจะเป็น พระเจ้าแผ่นดินในเวลา ทรง สมบูรณา
ญาสิทธิราชหรือเป็นพระมหากษัตริย์ ในใต้รัฐธรรมนูญ
ก็เหมือนกัน ตามที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยมาใน

คน^๑ จึงชวนให้เข้าใจไปว่าครั้งหนึ่ง พระมหา
 กษัตริย์ได้ทรงออกโฉนดให้โจทก์ โดยเจ้าพนักงาน
 ซึ่งเป็นผู้แทนของพระองค์ได้ออกให้^๒ บัดนี้พระ
 มหากษัตริย์โดยศาลฎีกา^๓ ซึ่งเป็นผู้แทนของ
 พระองค์เหมือนกัน กลับชี้ขาดว่าโฉนดที่พระองค์
 ได้ทรงออกให้นั้นใช้ไม่ได้^๔ ซึ่งคำพิพากษานี้อาจ
 จะเป็นบรรทัดฐานให้เกิดการรื้อถอนโฉนดทั้งหลายที่
 ได้ออกไปแล้วนับพันอย่างโฉนดรายนี้ เช่นที่ใน
 จังหวัดชลบุรีได้อีกหลายเรื่อง.

คำพิพากษาฎีกาฉบับนี้ ยังอาจจะเป็นผลได้
 ต่อไปว่า บรรดาโฉนดทั้งหลายที่ได้ออกให้แก่
 รายภูรไปแล้ว ไม่เป็นหลักฐานแน่นนอนแก่คนที่ ๓
 และไม่เป็นหลักทรัพย์สินแน่นนอนได้ ผู้ที่ต้องการเงิน
 โดยจะเอาโฉนดไปแลกเปลี่ยนหรือให้ เป็นประกัน
 ก็ไม่อาจจะได้รักษาชื่อเสียงจากโฉนดนั้น เพราะ
 ไม่อาจจะทราบเป็นที่แน่นนอนได้ว่า โฉนดฉบับใด

จะ^๔เป็นหลักฐานหลักฐานหลัก^๕ที่^๖แน่^๗นอน^๘ได้^๙ ซึ่งอาจจะ
 กระทบกระเทือนถึงเศรษฐกิจ หลักทรัพย์ของคน
 ไทยมี^{๑๐}โดนกด^{๑๑}กด^{๑๒}มากกว่า^{๑๓}อย่าง^{๑๔}อื่น^{๑๕} ไม่เหมือน
 อย่างคนต่างประเทศ ที่^{๑๖}โดย^{๑๗}มาก^{๑๘}ถึง^{๑๙}หลัก^{๒๐}ทรัพย์^{๒๑}
 อย่าง^{๒๒}อื่น^{๒๓} เช่น^{๒๔}โย^{๒๕}หุ้น^{๒๖}ใน^{๒๗}บริษัท^{๒๘} ถ้า^{๒๙}คน^{๓๐}ไทย^{๓๑}ที่มี^{๓๒}
 โฉนด^{๓๓}เป็น^{๓๔}หลัก^{๓๕}ทรัพย์^{๓๖} ไม่^{๓๗}ได้^{๓๘}รับ^{๓๙}ความ^{๔๐}เชื่อ^{๔๑}ถ^{๔๒}
 โฉนด^{๔๓}ที่มี^{๔๔}อยู่^{๔๕} ก็^{๔๖}เห็น^{๔๗}จะ^{๔๘}ต้อง^{๔๙}ยอม^{๕๐}ที่^{๕๑}ไม่^{๕๒}อาจ^{๕๓}จะ^{๕๔}ใช้^{๕๕}โฉนด^{๕๖}
 หา^{๕๗}เงิน^{๕๘}มา^{๕๙}หมุน^{๖๐}หา^{๖๑}ประ^{๖๒}โย^{๖๓}ชน์^{๖๔}ให้^{๖๕}เพิ่ม^{๖๖}พ^{๖๗}น^{๖๘}ขึ้น^{๖๙} และ^{๗๐}มี^{๗๑}
 แต่^{๗๒}จะ^{๗๓}ยาก^{๗๔}จน^{๗๕}ลง^{๗๖}ไป^{๗๗}ทุก^{๗๘}ๆ^{๗๙} ช^{๘๐}ั้น^{๘๑}.

ที่ศาลฎีกาได้กล่าวไว้^๑ว่า “จะ^๒เรียก^๓ว่า
 พระ^๔เจ้า^๕แผ่นดิน^๖ทรง^๗ออก^๘โฉนด^๙ให้^{๑๐}ทั้ง^{๑๑}ใจ^{๑๒}ที่^{๑๓}ได้^{๑๔}กล่าว^{๑๕}หา
 ได้^{๑๖}ไม่^{๑๗}” นั้น ตาม^{๑๘}สำ^{๑๙}เนา^{๒๐}รูป^{๒๑}โฉนด^{๒๒}ของ^{๒๓}ใจ^{๒๔}ที่^{๒๕}ได้^{๒๖}ยก^{๒๗}มา
 วาง^{๒๘}ไว้^{๒๙}ให้^{๓๐}ดู^{๓๑}ข้าง^{๓๒}กัน^{๓๓}นี้ ถ้า^{๓๔}ไม่^{๓๕}เรียก^{๓๖}ว่า พระ^{๓๗}เจ้า^{๓๘}แผ่นดิน^{๓๙}
 ได้^{๔๐}ทรง^{๔๑}ออก^{๔๒}ให้^{๔๓} ชาว^{๔๔}พ^{๔๕}เจ้า^{๔๖}ก็^{๔๗}ไม่^{๔๘}ทราบ^{๔๙}ว่า จะ^{๕๐}เรียก^{๕๑}ว่า
 โฉนด^{๕๒}ออก^{๕๓}ให้^{๕๔} และ^{๕๕}โฉนด^{๕๖}ที่^{๕๗}จะ^{๕๘}เรียก^{๕๙}ว่า พระ^{๖๐}เจ้า^{๖๑}แผ่นดิน^{๖๒}
 ได้^{๖๓}ทรง^{๖๔}ออก^{๖๕}ให้^{๖๖}อย่าง^{๖๗}ที่^{๖๘}ศาล^{๖๙}ฎีกา^{๗๐}ว่า มี^{๗๑}ที่^{๗๒}ไหน^{๗๓}อย่าง^{๗๔}

และรูปร่างเป็นอย่างไร ยังไม่เคยเห็น.

แต่ข้าพเจ้าขออ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๗/๒๔๖๘
คดีระหว่างกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โจทก์ นาย
มิน ข้าโสภา ผู้รับมรดกความ นายชะ จำเลย ซึ่ง
กระทรวงพระคลังฟ้องว่า นายชะลอบลงชื่อในใบไต่
สวน เพื่อยุติคดีเอาที่ดินตำบลขอมปราบศัตรูพ่าย
จังหวัดพระนคร ซึ่งเดิมเป็นชื่อเรือรบหลวง ให้แขก
พวกชาวมลายูอาศัยและควบคุมดูแลอยู่ ขอให้บังคับ
ถอนชื่อจำเลยออกจากใบไต่สวน ทางพิจารณาได้
ความว่า ที่พิพาทเดิมเป็นชื่อเรือรบหลวงอยู่ แขก
ชาวมลายูเป็นเจ้าของหน้าตึกผูกขาดแลสืบ ๆ มา แต่
ที่ดินรายนั้นมรดกเจ้าหลวง ๘ นาย ออกให้หลวง
ภักดีนางเสมอภรรยา ซึ่งเป็นบุ๋ยจำเลยถอนกรรมสิทธิ์
เมื่อหลวงภักดีนางเสมอถึงแก่กรรม บุตรหลานผู้รับ
มรดกยกครองต่อ ๆ มาจนถึงตัวจำเลยนี้ไต่หลายสืบ

เมื่อเจ้าพนักงานเห็นสำรวจเพื่อออกโฉนดใหม่ จำเลย
จึงลงชื่อตน.

ศาลแพ่งเห็นว่าที่ดินรอยวิวาท แม้จะอยู่ในแผนที่
บริเวณอุเวียรบหลวง แต่เมื่อรัฐบาลออกโฉนดให้
เอกชนเป็นสำคัญแล้ว กรรมสิทธิ์ย่อมหลุดจาก
รัฐบาลมาเป็นที่ดินประเภทหนึ่ง จึงให้ยกฟ้องโจทก์
ศาลอุทธรณ์ไม่เชื่อว่าโฉนดนั้น เป็นโฉนดสำหรับที่
รายวิวาท จึงแก้คำพิพากษาศาลแพ่งให้ถอนชื่อ
จำเลยออก ศาลฎีกาตัดสินว่า ที่ศาลอุทธรณ์ไม่
เชื่อว่าโฉนดนั้นเป็นโฉนดที่ชำหลวง ๘ นาย ออกให้
สำหรับทรายนี้ กรรมกรเห็นว่าไม่ชอบด้วยเหตุผล
แห่งคดี กรรมกรจึงเห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาล
แพ่งที่ให้จำเลยชนะคดี.

นอกจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ยกขึ้นมากล่าวข้างต้น
นี้ ยังปรากฏว่ามีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๔/๒๔๕๖
คือ “โจทก์ฟ้องขอให้ศาลขับไล่จำเลยออกจากที่ดิน

ค่ายลกลองมหานาค โดยอ้างว่าเป็นที่ดินของรัฐบาล
 จำเลยมีโฉนดสำหรับทรายน้แล้ว ทักสันว่าที่ดินราย
 นยอมเช่นที่ดินชนบทหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามัญมกรวม
 สิทธิถือเป็นเจ้าของได้” และฎีกาที่๑๓๗๐/๒๔๕๕
 ว่า “ที่ดินซึ่งรัฐบาลออกโฉนดเป็นสำคัญแล้วนั้น
 กรวมสิทธิอันหลุดพ้นจากรัฐบาลมาเป็นที่ดินประเภท
 หนึ่ง สามัญชนมีอำนาจซื้อขายแลกเปลี่ยนได้” (ควร
 ศึกษาศิขายกฎหมายลักษณะที่ดินเล่ม ๑ โดย พระยา
 พิจารณาฎชามาตย์ (สุหรัาย วัชรภักย์) ละเอียดพิมพ์
 เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ หน้า ๒๐)

ึ่งไปรกระลึกว่า โฉนดในคดีคำพิพากษาฎีกา
 ที่ ๓๗๗/๒๔๖๘ ที่อ้างถึงข้างต้นนั้นเป็นโฉนดเก่า
 โฉนดในคดีที่ดินที่ศรีราชาเป็นโฉนดแผนที่ใหม่ ซึ่ง
 ใน กรมหลวงราชบุรี ไต้ เคยทรงให้คำอธิบายไว้ว่า
 โฉนดเก่านำหนักยังน้อยกว่าโฉนดใหม่เสียอีก แต่
 คำพิพากษาฎีกาเรื่องที่ดินที่ศรีราชาเวลานี้ ทำให้เข้า

ใจว่า ศาลฎีกาในเวลานี้ไม่รับรองโฉนดใหม่นั้น.

ที่ศาลฎีกากล่าวว่า โฉนดเรื่องนี้ไม่ใช่พระเจ้าแผ่นดิน ทรงมีพระราชหัตถ์เลขาออกให้เป็นพิเศษ นั้น ถ้าเข็นถึงศาลฎีกาว่า ได้เคยมีพระราชหัตถ์เลขาออกให้เป็นพิเศษ พระราชหัตถ์เลขานั้น ก็ไม่ใช่โฉนด และจะมีผลอย่างไรโฉนดหรือไม่ ก็แล้วแต่ว่าพระราชหัตถ์เลขานั้น ๆ จะมีรูปอย่างไร.

ที่ศาลฎีกาอ้างถึงคำพิพากษาอีกเรื่องหนึ่งว่า ได้เคยพิพากษาในเรื่องทางเดินแล้ว ว่า ทางเดินสาธารณะย่อมยกก่อนออกโฉนด เมื่อออกโฉนดให้แก่เอกชน โฉนดนั้นรวมทางเดินสาธารณะเข้าไว้ด้วย ก็ไม่ทำให้ผู้รับโฉนดมีเอกสิทธิ์ในทางเดินสาธารณะนั้น ศาลฎีกาไม่ได้บอกเลขที่ของคำพิพากษานั้นว่าอยู่ที่ไหน ที่จะให้ไปค้นดูได้ เป็นอันว่ายังไม่ได้รับความรู้จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่อ้างถึงนั้น.

ศาลฎีกากล่าวว่า “อีกประการหนึ่ง หากโจทก์

จะเดินไปในทางที่ว่า โจทก์ฟ้องโดยอ้างอำนาจครอบ
 ครอบครองทรัพย์สินมากฟังไม่ได้ เพราะตามฟ้องข้อ ๑
 ของโจทก์ที่ว่า “โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินตำบลหนอง
 ฟาน ฯลฯ และโจทก์ได้ครอบครองใช้อำนาจเป็น
 เจ้าของของตลอดมา” นี้ ต้องเข้าใจว่า ความมุ่งหมาย
 ข้อใหญ่ใจความซึ่งโจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดิน ก็
 โดยโจทก์มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน ไม่ใช่อ้างในฟ้องว่าเป็น
 เจ้าของโดยอาศัยการครอบครอง ศาลฎีกามีหน้าที่
 วินิจฉัยตามฟ้อง คือ เรื่องกรรมสิทธิ์อย่างเกี่ยว ไม่
 จำต้องวินิจฉัยถึงเรื่องครอบครองอีกด้วย.”

ตามที่ศาลฎีกากล่าวถึงนั้น เป็นการวินิจฉัยว่า สิทธิ
 ในอสังหาริมทรัพย์มี ๒ อย่าง คือ อย่างหนึ่ง
 กรรมสิทธิ์ อีกอย่างหนึ่ง การครอบครองแต่ไม่มี
 กรรมสิทธิ์.

ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๒๔๘ ว่า “ทรัพย์สิน
 สิทธิทั้งหลายนั้น ท่านว่าระกอบกันได้แต่ด้วย

อาศัยอำนาจในประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมาย
อื่น” และในมาตรา ๑๓๗๓ ในลักษณะ ๓ ว่าด้วย
“ครอบครัว” ว่า “ถ้าทรัพย์สิน เป็นอสังหาริม-
ทรัพย์ที่จดทะเบียนในทะเบียนที่ดิน ท่านให้สันนิษฐาน
ไว้ก่อนว่า บุคคลผู้มีชื่อในทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิ
ครอบครอง” และในมาตรา ๑๓๗๒ ว่า “บุคคล
ใด ครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้โดยความสงบ
และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็น
อสังหาริมทรัพย์ได้ ครอบครอง ติดต่อกัน เป็น เวลา
๑๐ ปี ๖ เดือน ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์.”

ตามกฎหมายข้างนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลได้
กรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์โดยครอบครองก็ได้ ไม่
ใช่ว่าเพียงแต่ครอบครองแล้วไม่มีโอกาสได้กรรม-
สิทธิ์เลย ดังที่ศาลฎีกาแบ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์
ไว้เป็น ๒ อย่าง.

ในเรื่องนี้ โฉนดของไร่นาดังวันที่ ๗ มกราคม
ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) คิดมาตั้งเวลาที่พอของ

ใต้ ๒๗ ปี เพราะฉะนั้นตามประมวลแพ่ง มาตรา
๑๒๕๖—๑๓๗๓—๑๓๘๒ โจทก์น่าจะระไกรกรรม-
สิทธิที่ตนขายนี้ โดยบริบูรณ์แล้วตามกฎหมาย.

ศาลฎีกาได้กล่าวในวรรคสุดท้าย ซึ่งเป็นคำ ยัง
คืบว่า “ศาลฎีกาเห็นว่าที่ดินสาธารณะสมบัติของ
แผ่นดินจะยกให้เป็นกรรมสิทธิของเอกชน โดย
วิธีออกโฉนดไม่ได้” ที่ศาลฎีกากล่าวว่า “ยกให้”
ฟังดูเป็นว่า เอกชนยกที่ดินขายนี้ให้แก่โจทก์ แต่
ตามรูปของโฉนดที่ได้ปรากฏอยู่แล้ว พระเจ้า
แผ่นดิน ผู้มี สมบูรณาญาสิทธิราช เป็นผู้ ทรงยก ให้
ไม่ใช่คนอื่น ถ้าพระเจ้าแผ่นดินผู้มี สมบูรณาญา-
สิทธิราชได้ยกให้แล้ว โจทก์ก็ยังไม้อาจจะมีกรรม-
สิทธิได้ดังนี้ ก็จะเป็นการยากที่จะหาคนอื่นที่จะ
ให้กรรมสิทธิแก่โจทก์ได้ก็กล่าว ซึ่งโจทก์ก็ไม่น่า
ระน้อยใจ.

คำพิพากษาศาลฎีกาจะเป็นประการใด ไม่มีใครที่
จะวินิจฉัยเป็นอื่นไปได้ เพราะถึงที่สุดเพียงนั้นแล้ว

ซึ่งคล้าย ๆ กับบุคคลที่ถึงแก่กรรม จะถึงมรณะ
เมื่ออายุ ๓ เดือน หรือ ๓๐ ปี ในทางพระถือว่า
เพราะถึงที่ตายแล้วจึงได้ตาย ไม่ควรคิดถึงอายุสั้น
หรือยาวให้เป็นข้อแตกต่างกัน.

ข้าพเจ้าวิจารณ์คำพิพากษากฎหมาย เพื่อดูหา
ความรู้ในวิชาที่ข้าพเจ้ารักในวิชาที่เป็นที่พึงแก่
ข้าพเจ้าเท่านั้น และอาจเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ
ในวิชากฎหมาย แม้จะเห็นพ้องด้วยข้าพเจ้าหรือ
ไม่ก็ตาม อนึ่งขอให้เป็นที่เข้าใจว่า ข้าพเจ้าไม่ขอ
อ้างว่าข้าพเจ้าก็ไปด่าศาลฎีกา การที่เขียน
สรรเสริญตามวิสัยปกติชนย่อมมีเป็นธรรมดา ห้าม
ไม่ได้ และในขณะเดียวกัน ข้าพเจ้ามีความหวัง
ด้วยว่า ข้าพเจ้าจะไม่ต้องเป็นเช่นที่ว่า "ผมของ
ต้องตายเพราะงู"

(ลงนาม) พระยาปริตานฤเบศร์

นายชั้น ศรีหงส์ ผู้พิมพ์โฆษณา
โรงพิมพ์ศรีหงส์ มุมถนนอนุสาวรีย์ พ.ศ. ๒๔๕๐

